



REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO  
GJYKATA KUSHTETUESE  
УСТАВНИ СУД  
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 27 Haziran 2012  
Nr. Ref.: RK 261/12

## KABUL EDİLMEZLİK KARARI

**Başvuru No: KI 130/10**

Başvurucu

**Cyma Agović**

**Kosova Yüksek Mahkemesi Özel Dairesi'nin ASC-09-0045 sayı ve 8 Mart 2010 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu**

### KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan  
Kadri Kryeziu, Başkanvekili  
Robert Carolan, Üye  
Altay Suroy, Üye  
Almiro Rodrigues, Üye  
Snezhana Botusharova, Üye  
Ivan Čukalović, Üye  
Gjyljeta Mushkolaj, Üye  
Iliriana Islami, Üye

#### Başvurucu

1. Başvurucu İpek'te mukim Bayan Cyma Agović'tir.

## **İtiraz edilen karar**

2. Başvurucu, kendisine 22 Mart 2010 tarihinde teslim edilen Kosova Yüksek Mahkemesi Özel Dairesi İtiraz Heyeti'nin (bundan sonra: "İtiraz Heyeti") ASC-09-0045 sayı ve 8 Mart 2010 tarihli kararına itiraz etmiştir.

## **Başvurunun konusu**

3. Başvurucunun 28 Aralık 2010 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'ne (bundan sonra: "Mahkeme") yaptığı başvurunun konusu İtiraz Heyeti'nin ASC-09-0045 sayı ve 8 Mart 2010 tarihli kararı hakkında anayasal denetim talebidir.
4. Başvurucu yukarıda zikredilen kararlar Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın aşağıda belirtilen maddeleriyle güvence altına alınmış haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür: Madde 32 [Hukuki Araçlara Başvurma Hakkı], Madde 46 [Mal Güvenliği], Madde 49 [Çalışma ve Mesleğini Yerine Getirme Hakkı], Madde 51 [Sağlık Güvenliği ve Sosyal Güvenlik], Madde 54 [Hakların Yargı Yoluyla Korunması], Madde 22 [Uluslararası Anlaşma ve Belgelerin Doğrudan Uygulanması].

## **Hukuki dayanak**

5. Anayasa'nın 113.7 fıkrası, 03/L-121 sayı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın (bundan sonra: "Yasa") 47. maddesi ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 56. (2) fıkrası.

## **Başvurunun Mahkeme'deki seyri**

6. Başvurucu 28 Aralık 2010 tarihinde Mahkeme'ye başvurmuştur.
7. Mahkeme Başkanı'nın 14 Şubat 2011 tarih ve GJR 130/10 sayılı kararıyla Üye Kadri Kryeziu raportör yargıç olarak görevlendirilmiştir. Başkan'ın aynı tarih ve KSH 130/10 sayılı kararıyla Üye Snezhana Botusharova başkanlığında, üyeler Ivan Čukalović ve Iliriana Islami'den oluşan Ön İnceleme Heyeti belirlenmiştir.
8. Mahkeme, başvurunun yapıldığı 27 Ocak 2011 tarihinde Kosova Yüksek Mahkemesi Özel Dairesi'ne ve Kosova Özelleştirme Ajansı'na bildirmiştir.
9. Ön İnceleme Heyeti, 18 Haziran 2012 tarihinde Raportör Yargıcın raporunu inceledikten sonra Mahkeme Heyeti'ne başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

## **Olguların özeti**

10. Başvurucu 1978 yılından 1999 yılına kadar Rugova Otel'in çamaşırhanesinde çalışmıştır.
11. İpek'teki Rugova Oteli Müdürlüğü, kamu şirketi özelleştirilmesinden elde edilecek gelirin % 20'si içinde pay hakkı olan çalışanların listesini 3 Eylül 2003 tarihinde hazırlayarak Kosova Emanet Ajansı'na (bundan sonra: KEA) işleme konması için göndermiştir. Başvurucunun adı da bu listede yer almaktaydı.
12. KEA, 7, 8, 10 ve 11 Mayıs 2008'de söz konusu şirketin özelleştirilmesinden elde edilecek gelirin % 20'si üzerinde pay hakkı olan çalışanların nihai listesini

yayımlayarak buna ilişkin itiraz başvurularının 2 Haziran 2008 tarihine kadar yapılabileceğini bildirmiştir. Başvurucunun adı bu listede yer almamaktaydı.

13. Başvurucu 6 Mayıs 2009 tarihinde Yüksek Mahkeme Özel Dairesi Mahkeme Heyeti'ne (bundan sonra: "Mahkeme Heyeti") KEA tarafından hazırlanan listede adı yer almadığı gerekçesi ile itiraz etmiştir.
14. Mahkeme Heyeti, itiraz başvuruları süresinin 2 Haziran 2008 tarihinde dolduğu gerekçesiyle (SCEL-08-003-0102 sayılı karar) Kamu Mülkiyetinde Olan Mülklerin Kullanım Haklarının Dönüştürülmesine İlişkin 2003/03 UNMIK Yönetmeliğinin (bundan sonra: "2003/13 sayılı UNMIK Yönetmeliği") 10.6(a) bendine dayanarak başvurucunun itirazını reddetmiştir.
15. Başvurucu 12 Ağustos 2009 tarihinde İtiraz Heyeti'ne yaptığı itiraz başvurusunda Mahkeme Heyeti'nin SCEL-08-003-0102 sayılı kararının iptalini ve KEA'nın nihai listesine itiraz etmesi gerektiği dönemde 4-14 Nisan 2008 ile 28 Mayıs – 28 Mayıs 2009 ve 29 Mayıs tarihlerinde kedisinin hastanede tedavi gördüğü için vakamın eski duruma çevrilmesi talebinde bulunmuştur.
16. İtiraz Heyeti 8 Mart 2010 tarihinde başvurucunun talebini reddederek Mahkeme Heyeti'nin (ASC-09-0045) kararını onamıştır. İtiraz Heyeti, başvurucunu KEA nihai listesine karşı Yüksek Mahkeme Özel Dairesi'ne süre dolduktan sonra itiraz başvurusunda bulunduğu Mahkeme Heyeti'nin SCEL-08-003-0102 sayılı kararının meşru olduğunu vurgulamıştır. Başvurucunun eski duruma çevirme talebi de Çekişmeli yargılama Usul Yasası'nın (YSFC Resmi Gazetesi, no 4/77-1478, 36/80-1182, 69/82-1596) 118. maddesi uyarınca kusura sebebiyet veren olayın sonlanmasından günden itibaren on beş gün içerisinde yani 3 Eylül 2008 tarihine kadar başvurulmuş olması gerektiğinden reddetmiştir.
17. Başvurucu 12 Ağustos 2010 tarihinde EULEX Misyon Şefi'ne gönderdiği bir mektupta adil olmadığını değerlendirdiği İtiraz Heyeti'nin ASC-09-0045 sayılı kararının gözden geçirilmesini talep etmiştir.
18. EULEX Misyon Şefi, 30 Eylül 2010 tarihinde mektuba bir yazı ile cevap vererek EULEX'in ve yargı kararlarını inceleyen makamların bu konuda yetkili olmadığını belirtmiştir. Ancak başvurucu, EULEX personelinin dürüstlük ve haklılığını gündeme getirdiği için EULEX Şefi başvurucunun şikâyetini 30 Eylül 2010 tarihinde İnsan Haklarını İnceleme Heyeti'ne yönlendirmiştir.
19. İnsan Haklarını İnceleme Heyeti 8 Aralık 2010 tarihinde insan Haklarını İnceleme Heyeti Yönetmeliği'nin 25. maddesi 1 fıkrasına göre Kosova mahkemelerince yapılmış hukuki süreçleri incelemeye yetkisi olmadığından başvurucunun şikâyetini yerinde bulamayıp reddetmiştir.

### **Başvurucunun iddiaları**

20. Başvurucu, İtiraz Heyeti'nin ASC-09-0045 sayılı ve 16 Mart 2010 tarihli kararıyla 20 yıldan uzun süre çalıştığı şirketin özelleştirilmesinden elde edilecek gelirin % 20'sinde pay alma hakkı reddedildiği ve KEA'nın nihai listelerine itiraz başvurularının yapılması gerektiği süre içerisinde sağlık durumunun dikkate alınmadığı için Anayasa ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

## Başvurunun kabul edilirliginin değerlendirilmesi

21. Mahkeme, başvuruunun başvurusu hakkında bir hükme varmadan önce Anayasa'da belirtilip Yasa ve İçtüzükte vurgulanan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmek duru7mundadır.

22. Mahkeme bununla ilgili olarak Yasa'nın 49. maddesinin atıfta bulunma ister. Madde ۆyledir:

*“Başvuru, dört (4) aylık süre içerisinde yapılır. S re, başvuruucuya mahkeme kararı teslim edildiği günden itibaren işlemeye başlar. Tüm diğer durumlarda karar veya hükmün alenen açıklandığı günden itibaren süre işlemeye başlar. İstem bir yasa ile ilgili ise, bu durumda süre, yasanın yürürlüğe girdiği günden itibaren işlemeye başlar.”*

23. Sunulan evraktan İtiraz Heyeti'nin ASC-09-0045 sayı ve 8 Mart 2010 tarihli kararının başvuruucuya 20 Mart 2010 tarihinde teslim edildiği anlaşıldığından Yasa'nın 49. maddesine göre başvuruunun yasal süre içerisinde yapılmadığı anlaşılmaktadır. Çünkü başvuruunun Mahkeme'ye 28 Aralık 2010 tarihinde başvurduğu görülmektedir.

24. Bundan başka başvuruucu EULEX Misyon şefine 30 Eylül 2010 tarihinde gönderdiği mektup  zerine İnsan haklarını İnceleme Heyeti 8 Aralık 2010 tarihinde başvuruunun şikayetini temelden yoksun bularak reddetmiştir. Mahkeme bu çerçevede KI 64/11 sayılı başvuruuya ilişkin 14 şubat 2012 tarihli tespiti burada vurgulamak ister. Söz konusu tespit ۆyledir: “başvuruunun EULEX Yargıçlar Meclisi Başkanına gönderdiği mektup yasa ile  ng r lm ş bir kanun yolu olmayıp Yüksek Mahkeme'nin kararına etki edecek güce sahip değildir.” (bkz. KI 64/11 Feti Gashi - Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. Nr. 184/2008 sayı ve 27 Ocak 2009 tarihli kararının Anayasaya uygunluğunun değerlendirilmesi başvurusu hakkında 3 Mart 2011 tarihli kabul edilmezlik kararı).

25. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İtihadına göre de başvuruuların kuram ve uygulamada bulunan kanun yollarını tüketme zorunluluğu vardır; yani başvurulabilir, şikayetlerle ilgili tazminat sağlayan ve davanın başarılı olmasına makul imkanlar sunan kanun yollarının tüketilmesi gereklidir (bkz. Avrupa İnsna Hakları Mahkemesi'nin 56581/00 sayılı Sejovic v. İtalya davasına ilişkin 1 Mart 2006 tarihli kararın 46. maddesi).

26. Mahkeme, bu yüzden Yasa'nın 49. maddesinin  ng rd ği şekilde başvuruunun yasal süre içerisinde yapılmadığını değerlendirmiştir.

27. Mahkeme İçtüzüğün 36. kuralına da atıfta bulunmak ister. Söz konusu kural şunu belirlemiştir:

*(1) Mahkeme istemleri yalnız řu hallerde görüşebilir: c) İstem açık bir şekilde isnat edildiği zaman.*

28. Her şeyden önce, başvuruucu yasal süre içerisinde Mahkeme Heyeti'ne itiraz etmemiştir.

29. Aslında İtiraz Heyeti, başvuruunun 2003/13 sayılı UNMIK Yönetmeliğinin 10.6 (a) bendi ile ekişmeli Yargılama Usul Yasası'nın (YSFC Resmi Gazetesi, no 4/77-1478, 36/80-1182, 69/82-1596) 118. maddesinde belirlenen yasal süre içerisinde başvurmadığını tespit etmiştir.

30. Subsidiarite (ikincilik) ilkesi, başvuruçuların anayasal hak ihlali bulunması durumunda temel hak ihlalini tamir etmek amacıyla hukuk yargulamalarında usule ilişkin adli veya idari tüm imkânları tüketmeyi gerektirir. Öyle ki başvuruçuların olağan yollardan yararlanma veya olağan usullerde Anayasa ihlalini rapor etme konusunda başarısız olmaları halinde Anayasa Mahkemesi'ne yapacakları başvuruçularının kabul edilmez başvuru olarak ilan edilme tehlikesiyle karşı karşıya kalırlar.
31. Mahkeme, davanın perspektifiyle ilgi şüphelerin başvuruçunun yükümlülüklerinden muaf tutulmasına yeterli gerekçe olmadığını tespit etmiştir (bkz. Whiteside – Birleşik Krallık davası 7 Mart 1994 tarihli kararı, Başvuru no: 20357/92, DR 76, s. 80).
32. Bu çerçevede Mahkeme, başvuruçunun, Anayasa ile güvence altına alınmış hak ve özgürlüklerini ihlal etmesi durumları dışında Yüksek Mahkeme'nin olgu veya yasalarla ilgili yanlış yaptıklarına ilişkin şikâyetinde bulunamayacağını tespit etmiştir. Bununla ilgili olarak Mahkeme, hukuk mahkemelerinde alınan kararlar göz önünde bulundurulduğunda, dördüncü derece mahkemesi olmadığını vurgulamak ister. Hukuk mahkemelerinin rolü ve görevi usul ve maddi hukuka ilişkin kuralların yorumlanıp uygulanmasıdır (bkz. *mutatis mutandis* Garcia Ruiz – İspanya [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. Maddesi).
33. Anayasa Mahkemesi, delillerin doğru sunulup sunulmadığını ve başvuruçuya adil yargılama yapılması anlamında usullerin, bir bütün olarak ele alındığında, gerektiği şekilde uygulanıp uygulanmadığını değerlendirebilir (bkz. *mutatis mutandis*, Edwards – Birleşik Krallık 13071/87 sayı ve 10 Temmuz 1991 tarihli kabul edilmiş dava başvurusu hakkında Avrupa İnsan Hakları Komisyonunun Raporu vb.)
34. Başvuruçucu, mevcut davada Yüksek Mahkeme Özel Dairesi'nin yürürlükteki yasaları doğru uygulamadığını tartışarak mahkemelerin davasıyla ilgili tespitlerine ilişkin itirazını ifade etmiştir.
35. Aslında başvuruçucu, iddiasını anayasal temellere oturtmamış ve hak ile özgürlüklerinin kamu otoritelerince ihlal edildiğine ilişkin kanıtlar sunmamıştır. Usulün bir bütün olarak ele alınmasından sonra Mahkeme, yargılama süresince herhangi bir haksızlık veya keyfiliğin olduğunu gözlemlememiştir ((bkz. *mutatis mutandis*, Shub – Litvanya davası ile ilgili AİHM'nin 17064/06 sayı ve 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı).
36. Aslında İtiraz Heyeti'nin ASC-09-0045 sayı ve 8 Mart 2010 tarihli kararına yönelik memnuniyetsizliği dışında başvuruçucu, "yargılamanın adil ve tarafsız olmadığı", kendisinin hangi şekilde eşit muamele görmediği veya yargılama sürecinin hangi aşamasının anayasaya aykırı olduğu konusunda deliller sunmamıştır.
37. Netice itibarıyla başvuruçunun bu başvurusu yasal süre içerisinde yapılmadığı, yapılmış olsa bile İçtüzüğü'nün 36 (1.c) hükmü gereğince açıkça temelden yoksun olduğu ortaya çıkmaktadır.

## **BU SEBEPLERDEN DOLAYI**

Yasa'nın 49. maddesi ve İctüzüğü'nün 36 (1.c) ile 56. (2) fıkrasına dayanarak Anayasa Mahkemesi'nin 18 Haziran 2012 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Oybirliğiyle başvurunun kabul edilmez olarak reddine karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesi uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

**Raportör Yargıç**

**Anayasa Mahkemesi Başkanı**

Mr. sc. Kadri Kryeziu, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza